

Α'
Τό υπ' αριθμ. 308/29-5-2019 έγγραφον
Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε,
Εὐλογεῖτε·

Μετά τό πέρας τῶν Συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου τοῦ λήγοντος μηνός Μαΐου ἐ.ἔ. προάγομαι εὐσεβάστως νά καταθέσω ἐνώπιον Ὑμῶν καί τοῦ Σεπτοῦ Ἱεροῦ Σώματος τήν ἀκόλουθον ἐναγώνιον ἀνησυχίαν μου.

Ὁμολογουμένως ἡ πρόσκλησις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κκ.ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ διά τόν ἐγκαινισμόν τοῦ Κέντρου Γεροντολογίας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐνεποίησε ἀγαθὴν ἐντύπωσιν καί παρέσχε τήν καλήν εὐκαιρίαν ἀποκαταστάσεως ἀγαθῶν σχέσεων καί ἀγαστῆς ἐν Κυρίῳ κοινωνίας τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἀρχιεπισκοπῆς μετά τοῦ Πρωτοθρόνου Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἔπειτα ἀπό τήν παγεράν ἀτμόσφαιραν καί τά γεγονότα τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου. «Ἰδοὺ δὴ τί καλόν ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ τό κατοικεῖν ἀδελφούς ἐπὶ τό αὐτό» (Ψαλμ. ρλβ' 1).

Ὅμως, Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε, κατά τήν ταπεινήν μου ἄποψιν, ἀλλά καί κατά τήν γνώμην ἄλλων ἀγίων Ἀδελφῶν, ἐγένοντο κατ' αὐτάς ἐργῶδεις καί σύντονοι προσπάθειαι καί ἐσπευσμένοι, ἴσως, κινήσεις τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν α) ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καί Νομοκανονικῶν Ζητημάτων καί β) ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, κεχωρισμένοι καί ἀπό κοινού, προκειμένου νά τοποθετηθῇ ἑκάτερα τούτων καί ἀμφοτέραι διά κοινού κειμένου ἐπὶ τοῦ φλέγοντος Οὐκρανικοῦ ζητήματος καί εἰσηγηθῶσιν ἀρμοδίως τά προσήκοντα τῇ Ἱερᾷ ἡμῶν Συνόδῳ. Συσκέψεις ἐπὶ συσκέψεων ἐντός τοῦ τριημέρου τῆς ἐν Ἀθήναις παραμονῆς τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Δέν ἔχω ὑπευθύνους πληροφορίας ἐκ τῶν συσκέψεων καί συνδιασκέψεων αὐτῶν. Ἦκούσαμεν μόνον ἐν Συνόδῳ τήν εἶδησιν παρά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωνείας καί Κομοτηνῆς κ.Παντελεήμονος, Συνοδικοῦ Συνδέσμου μετά τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καί Νομοκανονικῶν Ζητημάτων, ὅτι ὁ Ἐλλογιμώτατος κ.Βλάσιος Φειδᾶς, Ὁμότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου καί Μέλος τῆς ἐν θέματι Ἐπιτροπῆς, ἔκαμε εἰσήγησιν ὑπέρ τῆς Αὐτοκεφαλίας τῆς «νέας Οὐκρανικῆς Ἐκκλησίας».

Ὁμολογῶ ὅτι μέ ἐξέπληξε δυσμενῶς ἡ πληροφορία αὐτή, Μακαριώτατε, διά τό βεβιασμένον τῆς ἐντός τριημέρου ἐξαγωγῆς συμπερασμάτων καί πορισμάτων ὑπό τῶν ἐν λόγῳ Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν. Ἐγεύθην τῆς πικρίας, τῆς ὁποίας καί Ὑμεῖς ἐγεύθητε τόν παρελθόντα Ὀκτώβριον, ὅταν τό ΣτΕ ἔσπευσε νά ἐξαγάγῃ χαριστικήν ἀπόφασιν διά τόν Παναγιώτατον Πατριάρχην μας, σχετικῶς μέ τήν ὑπόθεσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καί τοῦ κτήματος Προμπονᾶ. «Καί ἰδοὺ πλεῖον (Προμπονᾶ) ᾤδε» (πρβλ. Λουκ. ια' 31-32).

Ἡ ἐξ ἀρχῆς Ὑμετέρα τοποθέτησις καί σύστασις ἐπὶ τοῦ Οὐκρανικοῦ θέματος ἦτο καί εἶναι νά ἐξετασθῇ καί θεωρηθῇ ἀπό πάσης πλευρᾶς τό φλέγον καί περίπλοκον αὐτό ζήτημα ὑπό τῶν ἐν θέματι ἀρμοδίων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ὑπό τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί ἐν τέλει ὑπό τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας ἡμῶν, ἥτις καί θά ἀποφανθῇ σχετικῶς ἐν μυστικῇ ψηφοφορίᾳ, ἀφοῦ γίνῃ συνολικὴ θεώρησις τοῦ ὅλου αὐτοῦ προβλήματος καί μελετηθοῦν ἐπισταμένως ἅπαντα τά σχετικὰ ἔγγραφα καί ὑπομνήματα.

Ταπεινῶς φρονῶ ὅτι τό πολυδαίδαλον καί πολύπλοκον αὐτό θέμα τοῦ Οὐκρανικοῦ Αὐτοκεφάλου, εἰς οὓς καί δι' οὗ τρόπου ἐχορηγήθη, χρῆζει πολλῆς καί ἐμπεριστατωμένης μελέτης, θερμῶν καί κατανυκτικῶν προσευχῶν καί πρωτίστως τοῦ τηλαυγοῦς φωτισμοῦ τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Δέν εἶναι δυνατόν εἰς λαϊκός, ὅσῃν λιπαράν ἐπιστημονικὴν καί θεολογικὴν γνῶσιν καί ἂν ἔχῃ, νά ἀποφανθῇ ἐφ' ενός τόσον εὐαίσθητου κανονικοῦ καί ἐκκλησιολογικοῦ ζητήματος, ὅταν μάλιστα

ἀκοινώνητοι – σχισματικοί, καθηρημένοι καὶ ἀναθεματισμένοι Ἐπίσκοποι «ἐχειροτόνησαν», μετὰ τὰς ὡς ἄνω σοβαρωτάτας ἐκκλησιαστικὰς ποινάς, ἐτέρους «Ἐπισκόπους» καὶ «Κληρικούς». Σέβομαι τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν κρίσιν τοῦ Ἑλλογ. Καθηγητοῦ κ.Βλασίου Φειδᾶ, ἀλλὰ θεωρῶ ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμον καὶ λυσιτελές νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν γνώμην ἑνὸς καὶ μόνου σοβαροῦ κατὰ τὰ ἄλλα ἐπιστήμονος. Τοσοῦτον μάλιστα, καθ' ὅσον ἕτερος συνάδελφος αὐτοῦ Ὁμότιμος Καθηγητὴς, ὁ Ἑλλογιμώτατος κ.Παναγιώτης Μπούμης τῆς ἑδρας τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ἔχει ἄλλοιαν τοποθέτησιν ἐπὶ τοῦ Οὐκρανικοῦ ζητήματος.

Πρὸς δέ τούτοις ἐπιτραπῆτω μοι νὰ πιστεύω ὅτι χρήζει περαιτέρω ἐρεύνης καὶ ἐξετάσεως τό ὡς εἴρηται Κανονικοῦ καὶ Ἐκκλησιολογικοῦ χαρακτήρος θέμα, διό καὶ εὐσεβάστως ὑποβάλλω δύο εἰσέτι σχετικὰ μελετήματα, τὰ ὁποῖα μοὶ ἀπεστάλησαν προσωπικῶς καὶ δὲν γνωρίζω ἐὰν ὑπεβλήθησαν ἐπισήμως τῇ Ἱερᾷ ἡμῶν Συνόδῳ πρὸς ἐνημέρωσιν καὶ σφαιρικὴν θεώρησιν ἐπὶ τοῦ ὅλου Οὐκρανικοῦ προβλήματος ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων ἀποστολέων αὐτῶν. Πρόκειται, ἀφ' ἑνός, διὰ τὸ 23σέλιδον ὑπόμνημα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βιδυνίου κ.Δανιήλ τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας (τό ὁποῖον, ὡς γράφει, ἔχει καταθέσει προηγουμένως εἰς τὴν οἰκίαν Πατριαρχικὴν Σύνοδον) καί, ἀφ' ἑτέρου, διὰ τὴν 4σέλιδον ἐπιστολὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μπορίσπολ καὶ Μπροβαρί, Πρωτοσυγκελλεύοντος τῆς Οὐκρανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς Προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας κ.Ὀνουφρίου. Ἀμφότερα εἶναι ἀξιόλογα καὶ περισπούδαστα κείμενα ἱστορικοῦ, κανονικοῦ καὶ ἀπεικονιστικοῦ τῆς ἐνεστώσης ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως ἐνδιαφέροντος, τὰ ὁποῖα, τιθέμενα ὑπ' ὅψιν τῶν ὡς ἄνω Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, δύνανται νὰ διαφωτίσουν ἔτι περισσότερο καὶ ἐναργέστερον τὸ συζητούμενον θέμα.

Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε,

Ἐδόθη ἡ ἐντύπωσις εἰς ἐκκλησιαστικούς κύκλους ἐκ τῆς θερμῆς ὑποδοχῆς τοῦ Παναγ. Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κκ.ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, προδραμοῦσα ὅλων τῶν λοιπῶν κατὰ τόπους Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι διατηροῦν σοβαράς ἐπιφυλάξεις καὶ ἀντιρρήσεις ἐπὶ τοῦ Κανονικοῦ καὶ Ἐκκλησιολογικοῦ προβλήματος τούτου, χωρεῖ εἰς ἀποδοχὴν τῆς ἐπὶ τοῦ Οὐκρανικοῦ δεδηλωμένης θέσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ὑπολείπεται πλέον ἡ ἐπίσημος ἐπικύρωσις αὐτῆς ὑπὸ τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας ἡμῶν τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον. «Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου, πρόσχωμεν», Μακαριώτατε. Μέχρι πρότινος, πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Παναγιωτάτου, ἴσχυε κατὰ τεκμήριον ἡ ἀρχή : «σπεῦδε βραδέως». Εὐκτέον εἶναι νὰ μὴ ἀποστῶμεν αὐτῆς τῆς γραμμῆς ὑπὸ τὸ κράτος πιεστικῶν κινήσεων καὶ πειθαναγκασμοῦ. Ἐὰν ἡ ὑπόθεσις Προμπονᾶ εἶναι σοβαρόν κανονικόν θέμα καὶ συνιστᾷ ἀντικανονικὴν εἰσπήδησιν εἰς ἐτέραν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν, τὸ Οὐκρανικόν πρόβλημα εἶναι ζήτημα ἀσυγκρίτως μείζονος κανονικῆς σημασίας, ἀφορῶν εἰς τὸν κλονισμόν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἱεροκανονικῆς τάξεως τῆς Οὐκρανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ συμπάσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἄς μὴ μηκύνω ἔτι πλέον τὸν λόγον, ἀλλὰ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ συγκλείων τὴν παροῦσαν ἐπιστολικὴν ἐπικοινωνίαν μας, νὰ σταθῶ ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐνημέρωσιν, τὴν ὁποίαν ἐκάματε εἰς τὴν Διαρκῇ Ἱεράν Σύνοδόν μας, τὴν ἐπομένην τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου εἰς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν. Μεταξὺ ἄλλων εἶπατε εἰς τὸν Οἶκ. Πατριάρχην μας, νὰ μὴ δώσῃ τὸ Οἶκουμ. Πατριαρχεῖον τὸ ὄνομα τῆς Βορείου Μακεδονίας εἰς τὴν μέχρι σήμερον σχισματικὴν «Ἐκκλησίαν» τῶν Σκοπίων, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς Αὐτοκεφαλίας εἰς αὐτὴν νὰ τὴν ὀνομάσῃ Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀχρίδος.

Συγχωρήσατέ μοι δύο τινα νὰ ἐπισημάνω ἐπ' αὐτῆς τῆς προτάσεως. Ἄν γίνῃ ἡ ἀποδοχὴ καὶ ὑπὸ τῆς Ἑλλαδικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας τοῦ Οὐκρανικοῦ Αὐτοκεφάλου ὡς ὀρίζει ὁ ἐκδοθεὶς Πατριαρχικὸς Τόμος, θὰ προκύψῃ ὅτι δὲν ἔχομεν ἀντίρρησιν νὰ ἐκκλησιαστικοποιηθῶν καὶ οἱ σχισματικοὶ τῶν Σκοπίων, ἀφοῦ τὰ γεωπολιτικά σχέδια καὶ αἱ ἰσχυραὶ δυνάμεις αὐτὸ ἀπαιτοῦν (αὐτὸ εἶναι τὸ ἔνα)

καί ὅτι συμφωνοῦμεν μέ τήν ἀναγνώρισίν των ὡς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀχρίδος (τό δεῦτερον). Ὅμως, ἐνταῦθα ἀναφύονται δύο μεγάλα προβλήματα καί ἐρωτήματα : 1. Τό Πατριαρχεῖον Σερβίας ἀποδέχεται αὐτήν τήν λύσιν καί ἔχει διερευνηθῇ εἰς βάθος τό πρόβλημα τοῦ σχίσματος τῆς «Ἐκκλησίας» τῶν Σκοπίων; τό ἕνα. Καί 2. Κατά πόσον δύνανται ἅπασαι αἱ κατά τόπους Αὐτοκέφαλοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, αἱ ὁποῖαι ἀντιμετωπίζουν ὡς σχισματικήν τήν «Ἐκκλησίαν» τῶν Σκοπίων, νά δεχθοῦν τήν κανονικήν ἀποκατάστασίν της, καί μάλιστα ὑπό τόν τίτλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀχρίδος, τόν ὁποῖον φέρει κανονικῶς ὁ πολυάθλος καί μαρτυρικός Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρίδος κ. Ἰωάννης, τόν ὁποῖον παγκοίνως ἀποδέχονται καί ἀναγνωρίζουν ὡς Κανονικόν ἅπασαι αἱ κατά τόπους Ὁρθόδοξοι Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι; Μέ ἄλλα λόγια θά ἐπαναληφθῇ τό ἐν τῇ Οὐκρανίᾳ γενόμενον προσφάτως κανονικόν ἀτόπημα: Νά ἀποχαρακτηρισθῇ καί νά «ξεβαπτισθῇ», κατά τό κοινῶς λεγόμενον, ὁ κανονικῶς κεχειροτονημένος καί ἐνθρονισμένος Μητροπολίτης ἡ Ἀρχιεπίσκοπος, μέ ἀπόφασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πανόμενος δηλονότι ἐκ τῶν ποιμαντικῶν καί διοικητικῶν εὐθυνῶν αὐτοῦ καί ἀντικαθιστάμενος δίκην Νομάρχου ἡ Περιφερειάρχου ὑπό ἐτέρου, ἀνήκοντος μέχρι τότε εἰς τήν παράταξιν τῶν σχισματικῶν καί ἀκοινωνήτων καί φέροντος πλέον τόν αὐτόν τίτλον, ἐνῶ εὐρίσκονται ἐν διαφωνίᾳ πρὸς τοῦτο αἱ λοιπαὶ Αὐτοκέφαλοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι. Τί λυπηρότερον τούτου!

Καί διά νά δώσω, ἐν κατακλείδι, μίαν ἀπάντησιν εἰς τυχόν σκανδαλισθέντας Ἀδελφούς ἐκ τῆς ἀπουσίας μου ἀπό παρατεθέν ἐπίσημον Γεῦμα ὑπό τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου πρὸς τιμὴν τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου σημειῶνω τό ἐξῆς : Ὅντως ἐλυπήθην ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Παναγιώτατος, παρά τήν καθολικὴν διαφωνίαν καί ἐπιφύλαξιν πασῶν τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν διά τήν οὕτω πῶς δοθεῖσαν Αὐτοκεφαλίαν ἐν τῇ Οὐκρανίᾳ, ἐμμένει ἀνυποχωρήτως εἰς τήν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν, πειρώμενος παντί τρόπῳ νά μεταπείσῃ καί προσεταιρισθῇ ταύτας. Ὡσαύτως, ἐδοκίμασα βαθεῖαν λύπην καί πικρίαν ἐκ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων ὡς κράτος «Βορείου Μακεδονίας» καί ὑπό τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου καί τῆς προθέσεώς του νά ἀναγνωρισθῇ, ὡς Αὐτοκέφαλος ἡ σχισματικὴ «ἐκκλησία» τῶν Σκοπίων, ὡσάν νά μὴ συνέβη τίποτε διά τήν καθόλου Ἀγίαν μας Ἐκκλησίαν ἐκ τῆς παρομοίας περιπτώσεως τοῦ λεγομένου Οὐκρανικοῦ ζητήματος.

Σεῖς πρό καιροῦ, Μακαριώτατε, ὅταν ἐκλήθητε ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου ἀγίου Μαρωνείας διά τούς ἐορτασμούς τῆς 100ετίας ἀπό τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θράκης, ἐπηρεασθέντες ἐκ τῆς ὑποδοχῆς ὑπό τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως τῶν Σκοπίων ὡς ἐκπροσωποῦντος τό Κράτος τῆς «Βορείου Μακεδονίας», εἶπατε εἰς τόν ἅγιον Ἀδελφόν ὅτι ἔπρεπε ἐν σώματι νά εἶχον ὑποβάλλῃ τήν παραίτησίν των οἱ τῆς Βορείου Ἑλλάδος Μητροπολίται, διαμαρτυρόμενοι διά τοῦτο.

Ἡ ταπεινότης μου ἐν λύπῃ πολλῇ διά τε τόν ἐπίσημον χαρακτηρισμόν ἐκ Πατριαρχικῶν χειλέων τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων ὡς κράτους τῆς «Βορείου Μακεδονίας» καί τήν πρόθεσιν ἀποδόσεως τῆς Αὐτοκεφαλίας εἰς τούς σχισματικούς τῶν Σκοπίων ἔκρινε ταπεινῶς ὅτι δέν θά ἦτο θεάρεστος ἡ συνευχία καί ἡ ἀνταλλαγή φιλοφρονήσεων, ὅταν ἡ Κανονικὴ Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας μέ τόν Μακαριώτατον Προκαθήμενόν της κ. Ονούφριον, τούς 90 Ἀρχιερεῖς, τὰς 12.500 ἐνορίας, τὰς 250 Ἱεράς Μονάς μέ τὰς 5 χιλιάδας τῶν μοναζόντων καί τὰ ἑκατομμύρια τῶν πιστῶν εἶναι λίαν ἐμπερίστατος εὐρισκομένη ἐν διωγμῷ. Διά τοῦτο ἐπέλεξα ἡ ἀπουσία μου νά ἀποτελέσῃ μίαν σιωπηράν διαμαρτυρίαν δι' ὅλα τὰ ἀνωτέρω, χωρίς αὐτό νά σημαίνει ἀσέβειαν καί περιφρόνησιν πρὸς τό πρόσωπον τοῦ Παναγιωτάτου,

Ἐπὶ δέ τούτοις, ἀσπαζόμενος Ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ καί ἐξαιτούμενος τὰς Πρωθιεραρχικὰς Ὑμῶν εὐχάς, διατελῶ,

Μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ
Ἐλάχιστος ἐν Ἐπισκόποις
Ὁ Μητροπολίτης
† Ὁ Κυθήρων Σεραφεῖμ